

11. Маја 1912. год.

Краљевском Посланству

у Београду.

Лондон.

Министарство Иностранних Дела има част саопштити томе Посланству ~~да~~ ^{да} ~~да~~ ^{да} Краљ. Консулата о арнаутској побуни. Генерални Консулат у Солуну под 10. ов. мцем Јавља:

Штаб арбанашки за сад је утврђен у Дреници, где су сви виђенији арбанашки поглавари сазвали збор барјактара. Хаци Адил, полазећи јуче за Скопље, рекао је да сматра стање за озбиљно, јер несумњиво има страног утицаја. Он је, међутим, противан војној акцији против Арнаута, а коју траже валија косовски и сви команданти. Јуче је наређена мобилизација дивизије из..... и биће упућена у Ферисовић, где је већ стигла прва дивизија првога корпуса. За врховног команданта против Арнаута назначен је опет Абдула-паша, познат из претходне године. Ејуб-Сабри паша је сутра у Дебар где је стање озбиљно.

Генерални Консулат у Скопљу под 6. ов. мцем јавља:

Последње вести из Призрена и Ваковице представљају да покрет Арнаута нагло јача. Многи угледни Арнаути из Призрена и других места придружили су се усташима.

Генерални Консулат у Скопљу под 9. ов. мцем јавља:

Јуче су се вратили у Скопље валија Мазхар беј и командант VII корпуса Исмаил-Хазил паша. Са њима је допутовао и командантов син, Витабил мајор Фуад беј. Речено ми је да ће се после два-три дана Исмаил-Фазил паша вратити у горње крајеве, ради управљања трупама, које оперишу против побуњених Арнаута.

Овде се већ два дана понавља глас да је валији, док се у Митровици бавио, предат један меморандум, на коме су потписници: познати Исмаил Хаки, неки Хасан беј из Плава, један Арнаутин који има војнички чин у пригорској војсци и два, три Арнаутина из Епира-Тоске. Речено ми је да се у том меморандуму тражи: један специјалан генерални гувернер за Арнаутлук, Арнаутин; арнаутски језик за у администрацији; сви чиновници Арнаути; одвојено финансирање, и најзад, задржавање војних обавезника Арнаута у крајевима арнаутским.

Осим осталих извора, овд. младотурски клуб вест о томе меморандуму не демитује.

Генерални Консулат у Скопљу под 11. тек. мцем јавља:

„За Хасан бега из Бучитрна, бив. посланика и Неџиб Драгу, нико тачно не зна где се налазе. Нису ни у Приштини ни у Митровици, а тамо се, пак, говори да су негде на својим челуцима. Верује се, међутим, да су и они с побуњеницима, а такво је веровање и саме власти?“

1-2-20
Министарство Иностранних Дела

ППБр. 2709

148.4.146)316

15. Маја 1912. год.
у Београду.

Краљевском Консулату

Лондон.

Министарство Иностранних Дела има част саопштити то-
ме Посланству следеће вести о арнаутској побуни:
Иса Вољетинац био је са својом дружином у Јунику, где
је позвао дванаест првака из околине, да се споразуме са њима за
заједничку акцију. Устанима су пришла два најјача ејса: Гамани и
Бершани. Беса траје до сутра. Ако се не погоде, план је Арнаута
да нападне Пећ и Баковицу. У Феризовићу има нест батаљона, а оче-
кује се још десет. У Феризовићу има нест батаљона. У Пећ су стигла
два ескадрона. Очекује се десет батаљона за Баковицу, осам за Пећ,
Баковицу и Феризовић. Војска се журно умањива.

Министар војни наредио је да се не чека долазак Абду-
ла паше, већ да се одмах изврши војничка демонстрација око Приш-
тине, Пећи и Баковице. Хаџи Адил, међутим, препоручује да се са де-
монстрацијом причека, док се арнаутски бегови из: Пећи, Вучитрна,
Приштина и Баковице, које је косовски валија упутио у Исток да
преговарају са бунтовницима, не стигну тамо, јер је вероватно да
ће они успети, те неће бити потребна демонстрација.

Приватно, јавља се, да су осигури у Феризовићу приста-
ли да изведу демонстрацију, али не пристају да обилно нападне
Арнаути. Валија Јанински јавља, да је стање у Пермети озбиљно.

ШБр. 2739

18. Маја 1912. год.
у Београду.

Краљевском Посланству

Лондон.

Министарство Иностранних Дела има част саопшти-
ти томе Посланству последње извештаје о арнаутској побуни:

Генерални Консулат у Скопљу под 11. т. м. јавља:

„Већ се налазе у Феризовићу први и други пеша-
дијски низамски пукови из прве дивизије цариградског корпуса
данас се очекује прелаз и трећег пука исте дивизије. Сви ти пуко-
ви воде са собом и своја митраљеска одељења. Осим њих експедирана
је прекјуче одавде једна пољска батерија из орд. 19. пољског арти-
леријског пука.

„О правцу кретања војске у Горњим Крајевима још
нема никаквих података. Види се да се чекало на појачање контин-
гента, пре но што би се ма шта озбиљно предузело против побуњених
Арнауца. После букоба око Заковице и оних око Истока није ни од
стране Арнауца покушаван никакаван напад у већем броју. Овде се
мисли да ће том стању данас или сутра бити крај, јер данас истиче
десетодневна беса коју је у Заковици успео закључити Риза бег, па
се очекује активност од стране Арнауца. За сада ми још не изгледа
да број побуњених Арнауца задаје много бриге Турцима, и ако се
убрзо концентрисањем побуњеницима између Пећи и Заковице не при-
друже отворено и други крајеви у којима Арнаути живе, ни ова по-
буна арнаутска неће имати већег значаја од оних које су јој прет-
ходиле.

„Ја сам поменуо у једном од својих ранијих из-
вештаја да се становништво вучитрискџ, Дренице и гиланског краја
још није отворено побунило. Релативно су мирни и Арнаути из пре-
шевског каза, као и они у казама гостиварској, тетовској и куманов-
ској. За Буку ми је достављено да и она није још са овим пришла
побуњеницима. У свим тим крајевима има много врења, крстара арна-
утске чете, али још нема праве буне. Устанак се још, дакле, не може
сматрати као опати. С друге, опет, стране чујем да је и концентри-
сање трупа у Феризовићу почело већ дејствовати на Арнауце, и
видим да овде многи мисле да ће се услед тога теже решити један
део Арнауца на отворену борбу. Као што се види ситуација у Горњим
крајевима још није јасна и прећи ће, може бити, још десет дана или
две недеље док се не види приближно, у којим ће се њ границама раз-
вити данашњи покрет.

„Што се власти тиче, оне су стазе доста озбиљно
схватиле. Њихов покушај преговарања преко Риза бега из За-
ковице, и Бајрама Пура, стара је њихова тактика да се добије у вре-
мену, ради концентрисања трупа, а у исто време одвоје се од покре-
та обећањима и т. д. што више племена. Расположење у орд. младотур-
ском клубу је за енергичну акцију против Арнауца, а то се располо-
жење нарочито осећа код омицира младотурака, који намерно преуве-
личавају успехе Арнауца, преувеличавају и број побуњеника као и
број убијених војника. Они такве вести свуда шире и стварају рас-
положење за екстремно и дефинитивно угушивање арнаутског вечитог
незадовољства. Ти кругови младотурски, а и сама власт, не крију сво-
је уверење да је садашњи арнаутски покрет дело Аустрије и Црне
Горе. Па и неки угледнији Арнаути, као Бајрам Пур, говоре то исто.

„Поменућу на крају извештаја опажање једног
путника, који је ових дана дошао из Призрена, да се тамо код оми-
цира и Турака осећа, од како је почео овај арнаутски покрет, неко
нарочито пријатељско расположење према Србима.“

20. Маја 1912. год.
у Београду.

Краљевском Посланству

Лондон.

Министарство Иностранних Дела има част саопштити го-
мо Посланству последње вести о арнаутској побуни:

Од 12. т. м. Јутрењим вестом ступовас је за Такокицу Бајрам Цур.
Министарству је познат Бајрамов положај. Он, бар привид-
но, помаже владину политику, а и овога је пута упућен у Такокицу
са младотурским инструкцијама. У коликој ће их мери испунити, нико
мисли не може унапред утврдити, јер се нико не би много изнена-
дио да се и Бајрам Цур придржи независним Арнаутима.

Једо интересантан глас забележићу да власт оумља у пот-
пуну неправност и најмањма интригичког и мутесариеа пријатинског
који су обојица Арнаути.

Од 14. т. м. Председници арнаутских побуњеника још воде преговоре
у Јурику. Мисли се, да се тамо неће закључити није од 2-3.
Какав ће исход преговора бити још се не зна.
За сваку шантуалност Садик Рама поручио је својим љу-
дима, који су остали код куће, да буду спреми, ако буде
биле потребне поћи на Пећ.

У сукобима у пећској околини погинули
су 218 а рањених 45 војника. Арнаутски губитци непозна-
ти. Од 10. с. м. Арнаути су забрањили пренос хране и муш-
џије из Митровице у Пећ, а од 12. с. м. забрањили су и пре-
нос трговачке робе. Пошту такође не примају редовно.

Од 14. с. м. Валија снадарски јавља, да су се Малисори из нахије Ва-
сејевина побунили и да је кајмакам у опасности. Вали-
ја косовски моли да се одложи војничка демонстрација
још два дана, јер се бегови надају да ће успети да уми-
ре бунтовнике. Пук из Штипа упућен је у Феризовић.

Од 16. с. м. Данаас послано из Феризовића 10 брзих топова за Тако-
кицу. У Феризовићу сад има седам батаљона, два брзена и
и четири полека топа. Очекује се долазак неколико бата-
љона у Феризовић. Чу је се да је спремно око 300 Арнаута
да нападу Качаник.

Од 18. с. м. Фазил паша стигао је јуче са једним батаљоном из Фе-
ризовића у Ваковину. Није наишао нигде на отпор. Мобили-
зација војске за Косово налази на ефикаснијске тенкове.
Министар финансија послао је јуче десетдара у Битол,
Скопље, Солун, да изда по 200.000 динара командама за ван-
редне трошкове око мобилизације и обнао је ускоро се-
татам.

Из Берана јављају, да су Приногерци напали Ка-
лај-Дере. Погинули четири турска војника и три Приногер-
ца. Из Феризовића стигао је јуче у Пријатину 14. пук, на
вегово место отишао пук из Штипа.

Тврди се, да Порта намерава да покаже на Ко-
сово 80.000 војника.

